

ТРОНЬКО
Петро Тимофійович
(1915 – 2011)

З життя пішов Великий Українець (пам'яті Петра Тронька)

12 вересня 2011 року на 97 році життя відійшов у вічність Петро Тимофійович ТРОНЬКО – видатний державний, науковий і громадський діяч – велична постать історії України ХХ століття.

П. Т. Тронько народився 12 липня 1915 року в селі Заброди Богодухівського повіту Харківської губернії у родині селян-бідняків. У п'ятирічному віці втратив батька. Підрісши, працював у господарстві, вчився у місцевій школі.

З 17 років працював на шахті Донбасу, згодом учителював у школі. Після проходження військової служби в 1936-1937 рр. став директором дитячого будинку, звідки перейшов на комсомольську роботу. Обирався першим секретарем райкому комсомолу, секретарем Сумського обкому комсомолу. 1939 р. був обраний першим секретарем Станіславського обкому комсомолу. У вересні 1939 року обирався делегатом Народних зборів у м. Львові, які ініціювали возз'єднання з УРСР.

У 1941-1943 рр. П.Т. Тронько брав участь в обороні Києва, Харкова, Сталінграда, у визволенні Донбасу. У 1943-1947 рр. – перший секретар Київського обкому і міськкому комсомолу, другий секретар ЦК ЛКСМУ. Після закінчення Академії суспільних наук при ЦК КПРС 1951 р. – завідувач відділу, секретар Київського обкому КПУ, завідувач відділу ЦК КПУ.

Упродовж 17 років – заступник голови Ради Міністрів України з гуманітарної політики. У цей час від імені України головував на одному із засідань Генеральної Асамблеї ООН, де вперше з його уст прозвучала українська мова.

Обирався депутатом Верховної Ради УРСР дев'ятьох скликань.

1978 року Петро Тимофійович обраний академіком, віце-президентом АН УРСР.

Із 1979 р. до 2011 року очолював науковий відділ Інституту історії України НАН України. Автор близько 600 наукових, публіцистичних праць, з них понад 20 монографій. Очолював редакції наукових журналів «Краєзнавство», «Пам'ятки України», збірника наукових статей «Історія України. Маловідомі імена, події, факти», член Головної редколегії багатотомного «Зводу пам'яток історії та культури України», редколегії багатотомного видання «Енциклопедія історії України», наукового часопису «З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ», наукової ради «Українського історичного журналу».

22 роки очолював Українське товариство охорони пам'яток історії та культури. З 1990 року – голова Національної спілки краєзнавців України, почесний голова правління МГО «Харківське земляцтво» у м. Києві, голова правління Всеукраїнського фонду

відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені Олеса Гончара.

Почесний професор 11 вузів держави, почесний громадянин 7 міст України.

Нагороджений 14 державними орденами і 18 медалями СРСР та України. 2000 року удостоєний звання Герой України.

П.Т. Тронько стояв у витоків унікальної 26-томної «Історії міст і сіл України», відзначеної Державною премією СРСР у галузі науки і техніки, аналогів якої немає у світовій історії.

Академік Тронько з групою провідних українських істориків першим відкрив широкій громадськості гірку правду про політичні репресії радянського періоду, очоливши Головну редакційну колегію науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією», 71 книга цього фундаментального видання вже з'явилися друком.

Завдячуючи безмежній любові Петра Тимофійовича до рідної землі, її культурних святинь, відроджені Свято-Успенський собор Києво-Печерської Лаври та Свято-Михайлівський Золотоверхий монастир у м. Києві, створені заповідники на Хортиці, диво-скансен в Пирогові, Музей Великої Вітчизняної війни 1941 – 45 рр., державною опікою огорнуто десятки історичних та духовних святинь України.

Академік П. Тронько започаткував потужну школу наукового краєзнавства, усього себе віддав підготовці наукових кадрів НАН України, постійно працював із молоддю.

Петро Тимофійович завжди відстоював принципи речі, був твердо переконаний у своїй правоті. Природна порядність і міць характеру допомогли йому виховати плеяду талановитих послідовників. Тронько людей поважав і любив. Вони йому віддячували тим же.

Петро Тимофійович зазнав ціну справжньої дружби, він кохав і до останніх днів був коханим чоловіком і батьком.

Ще скажуть інші слова подяки й любові до генія Тронька. Сьогодні ж тихо доземно вклонімося Вченому, Пошуковцю і Краєзнавцю. А передовсім – Людині кришталевої чесності, порядності й доброти.

Хай буде йому земля пухом. Світла пам'ять про Петра Тимофійовича Тронька, його праведні земні справи назавжди зостануться в серцях усіх, хто його знав. А його видатна творча спадщина стане духовним пам'ятником і дороговказом для наступних поколінь дослідників рідного краю.

*Президія правління
Національної спілки краєзнавців України*